

Täysistunto

Torstai 5.10.2017 klo 16.00—22.01

8. Lakialoite laiksi alkoholilain 14 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 34/2017 vp Päivi Räsänen kd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan käsiteltäväksi.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 9. asiasta.

Keskustelu

19.39 Päivi Räsänen kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että luvanvaraisessa vähittäismyynnissä myytävien alkoholijuomien alkoholipitoisuus alennettaisiin nykyisestä 4,7 prosentista 3,5 tilavuusprosenttiin. Tällä muutoksella tuettaisiin sitä alkoholilain tarkoitusta, joka on ilmaistu ihan alkoholilain 1 §:ssä, jonka tarkoituksena on alkoholin kulutusta ohjaamalla ehkäistä alkoholipitoisista aineista aiheutuvia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Ja kun eduskunta nyt on saanut käsiteltäväkseen alkoholilain kokonaisuudistuksen — se on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan käsitellyssä — niin toivon, että tämä aloitteeni otetaan siellä myös tarkasteluun hallituksen esityksen rinnalla. Hallitushan esittää, että alkoholipitoisuuden rajaa nostettaisiin 4,7:stä 5,5 prosenttiin.

Perustelen nyt tätä lakialoitettani itse asiassa hallituksen esityksen omilla perusteluilla, ja haluan tässä, arvoisa puhemies, lukea hallituksen esityksestä 100/2017 perustelun, jossa todetaan näin: "Jos alkoholin kulutusta ja alkoholihaittoja haluttaisiin vähentää alkoholilainsäädännöllä, siihen olisi käytettävissä tehokkaita keinoja. Tehokkain tiedossa oleva keino olisi luvanvaraisessa vähittäismyynnissä myytävien alkoholijuomien alkoholipitoisuuden alentaminen. Markkinoiden toimivuuden kannalta prosenttiraja voisi olla sama kuin Ruotsissa eli yli 3,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävät alkoholijuomat myytäisiin Suomessa vain Alkon myymälöissä. Arvioiden mukaan alkoholin kokonaiskulutus vähenisi tämän toimenpiteen seurauksena noin litran absoluuttisena alkoholina laskettuna 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti ja vastaavasti alkoholihaitat vähenisivät esimerkiksi siten, että noin 350 alkoholin aiheuttamaa kuolemaa vältettäisiin vuosittain." Ja sitten tässä hallituksen esityksessä vielä todetaan: "Tämä toimenpide toteuttaisi käytännössä yksinään WHO:n — eli Maailman terveysjärjestön — "kansantautien ehkäisyn ja hoidon toimintaohjelman tavoitteen vähentämällä alkoholin kokonaiskulutuksen noin kymmeneen litraan vuoteen 2025 mennessä, vaikka uudistuksessa samalla purettaisiin esimerkiksi anniskelua rajoittavia normeja." Näin siis hallituksen omassa esityksessä, sen perusteluissa, mutta sil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

ti poliittinen johtopäätös oli aivan toiseen suuntaan, eli sellainen esitys, jossa esityksen perusteluissa todetaan, että alkoholihaittoja ja alkoholikulutusta sillä esityksellä lisättäisiin.

Eli, arvoisa puhemies, mielestäni nämä hallituksen alkoholilakiesityksen perustelut ovat niin hyvät ja vakuuttavat, että en tässä yhteydessä nyt käytä muita perusteluja edes puoltaakseni tätä oman esitykseni eteenpäinviemistä.

19.43 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Räsäsen ehdotusta ja ihan lyhykäisestään vain sanon, että Lääkäriliiton näkemyksen mukaan siis ruokakaupoissa, kioskeissa, huoltoasemilla ja niin edelleen myytävien alkoholijuomien pitoisuusrajaa tulisi pikemminkin laskea nykyisestä 4,7:stä 3,5:een kuin nostaa sitä. Tämä on siis Lääkäriliiton ajatus ja kanta — nimenomaan liiton, joka edustaa niitä terveydenhuollon toimijoita, jotka näkevät siellä päivystyksissä, terveyskeskuksissa, sairaaloissa, eivätkä vain päivystyspoliklinikoilla vaan osastoilla, sen tilanteen, minkä alkoholi aiheuttaa. Samoin on, jos me ajattelemme lastensuojelua, paloviranomaisia ja niin edelleen. Myös poliisien joukosta tuli aivan hiljakkoin yhteydenotto, siis nimenomaan käytännön työssä, ongelmien keskiössä olevilta poliiseilta kyselyä, eivätkö alkoholijuomat kaiken kaikkiaan voisi olla Alkossa, ja jos jotain, niin vain aivan miedot juomat ruokakaupoissa ja kioskeissa. He näkevät aikaisin aamusta, myöhään illasta ja yöaikaan kodeissa ne realiteetit, mitä alkoholi saa aikaan. Ja niin kuin sanottu on, Ruotsissa he ovat siis päätyneet näihin miedompiin, kevyisiin oluihin ruokakaupoissa ja kioskeissa, ja Ruotsin viranomaiset ovat ilmaisseet huolensa Suomen suunnitelmista nostaa vahvuutta. Ja se, joka on yhtään tietoinen asioista, ymmärtää kyllä, että esimerkiksi humaltuminen on täysin erilaista, jos juo esimerkiksi vahvaa olutta kuin jos juo mietoa, 3,5-prosenttista. Sitä oikeastaan ei voi juoda niin paljon, että humaltuisi siinä määrin kuin lyhyessä ajassa jo sitten noilla vahvemmillä. Että kyllä minusta tätä muutosta kannattaa ilman muuta harkita. Itse kannatan sitä lämpimästi.

19.45 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tätä edustaja Räsäsen tekemää ehdotusta on erittäin helppo kannattaa ihan puhtaasti järjen ja kansanterveyden näkökulmista käsin. Euroopassa alkoholinkäyttöä ollaan voimakkaasti suitsimassa uudella sääntelyllä perustuen yksinomaan järkisyihin ja siihen, minkälaisia seurannaiskuluja alkoholinkäyttö tuottaa yhteiskunnassa. Haittojen maksuseuraukset ovat huomattavasti suuremmat kuin myynnistä saadut hyödyt. Näin myös Suomessa on.

Kun itse tulen taustasta, jossa alkoholinkäyttö on ollut kohtalaisen runsasta, ja olen niitä haittoja paljon nähnyt, niin ei ole myöskään vaikea olla yhtä mieltä tämän esityksen kanssa. Jos hillitsemme saatavuutta, kiinnitämme huomiota siihen tuotteeseen, joka myynnissä on, ja vielä suitsimme mainontaa, niin uskon, että tätä hyvää kehitystä, joka erityisesti Suomen nuorten joukossa tällä hetkellä alkoholinkäytön suhteen on, voimme tukea ja edistää tällä tavalla kaikista parhaiten.

Olen saanut paljon yhteydenottoja liittyen alkoholilain uudistukseen, ja kaikki ovat olleet sitä mieltä, että se on tarpeeton. Olen myös tehnyt tällaisia omaa katugallupia, eli kun olen tuhansien grillien ystävä, niin olen kysynyt grilleilla olevilta ihmisiltä, mitä he ovat mieltä tästä. Ja yllättäen kaikki sanovat: täysin tarpeeton muutos, kyllä minä ne juoman saan, jos vahvempaa haluan, nykyisellä tavalla alkoholimyymälästä. Ei ole mitään syytä laajentaa tätä saatavuutta 350 pisteestä yli 5 000:een.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

19.47 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tästä alkoholilaista on nyt keskusteltu paljon tässä salissa, ja uskoisin, että useimmat argumentit tähän asiaan liittyen on jo kuultu, mitä niitä mahdollisia argumentteja nyt sitten on. Itse lähtisin siitä realiteetista, että meillä ei ole sellaisen puhtaan pöydän mahdollisuutta, ettei alkoholia käytettäisi ollenkaan ja alkoholi-haitoista päästäisiin kokonaan eroon. Kyllä meillä alkoholia tulee vastaisuudessa olemaan, ja maailma ympärillä tarjoilee sitä alkoholia myös suomalaisille EU:n kautta, halusimme sitä tai emme. Emme voi estää sitä alkoholin maahantuontia kokonaan.

Mitä tulee tähän lakialoitteeseen alkoholilain 14 §:n muuttamisesta, niin minusta se vähän kalskahtaa sellaiselta menneen maailman ajattelumallilta. Siinä maailmassa juurikin suomalaisten alkoholinkäyttö pääsi vääristymään vuosikymmeniksi, kun siitä tehtiin sellaista kiellettyä hedelmää, että holhotaan aikuisia ihmisiä ja kavennetaan heidän oikeuksiaan eli ratkaistaan niiden ongelmaa, joilla kiistämättä ongelma on, rajoittamalla niiden elämää, joilla ongelmaa ei ole. Tällä tavalla samalla estetään suomalaisen alkoholikulttuurin tervehtyminen.

Kaupoissa myytävien juomien alkoholiprosentin laskemista nykyisestä on mielestäni hyvin vaikea perustella, koska toteutuessaan se vaikuttaisi todennäköisesti räjäyttävästi Viron ja muiden Baltian maiden alkoholin tuontiin, verkon kautta suoritettaviin etäostoihin ja lisäisi Alkon myyntiä vastaavalla tavalla, ettei siitä olisi käytännössä mitään hyötyä, päinvastoin saatettaisiin menettää verotuloja ulkomaille. On myös odotettavissa, että niin sanottu kotivalmistus ja jopa pimeät markkinat lähtisivät sen myötä nousuun, vaikka tuskin ihan kieltolain kaltaisiin ennätyksellisiin alkoholinkulutuksen määriin päästäisiin vielä tällä kiristyksellä, pitäisi kiristää vielä tuntuvasti.

Minä en halua, että suomalaisten alkoholinkäytön tapoja vääristetään entisestään, vaan olisin paljon enemmän sillä kannalla, että vapautettaisiin hallitusti ja asteittain esimerkiksi vahvat oluet kauppaan ja siirryttäisiin kohti eurooppalaista juomakulttuuria.

19.49 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa herra puhemies! Alkoholi on tunteita herättävä asia. Tästä käytiin keskustelua varsinaisen alkoholilain lähetekeskustelussa. Silloin keskusteltiin pitkään, argumentteja tuli puoleen ja vastaan.

Näissä lakialoitteissa oltaisiin menossa nyt aika paljon eri suuntaan kuin hallituksen esitys oli. Itse haluan kyllä korostaa tavallisen kansalaisen vastuuta omasta alkoholinkäytöstään. Minä en jaksakaan uskoa sitä, että jos alkoholiprosentti nyt laimennettaisiin siihen 3,5 prosenttiin, niin se toisi merkittäviä hyötyjä suomalaiselle kansanterveydellekään. Nimittäin tämä tulisi lisäämään alkoholin tuonnista lisääntyviä ongelmia ensinnäkin sen suhteen, että tuonti Baltian maista ja pimeät markkinat lisääntyisivät. Entistä enemmän tuotaisiin halvemman verotuksen maista tai verovapaata alkoholia ulkomailta Suomeen, ja pimeiden markkinoiden kautta se menisi. Toinen, ehkä merkittävämpi kysymys on se, että tämä tulisi kyllä keskittämään meillä päivittäistavarakauppaa erittäin radikaalisti. Jos kaikki 3,5 prosentin yli menevät oluet olisivat vain Alkoissa myynnissä, meillä käytännössä vain isommissa taajamissa päivittäistavarakaupat menestyisivät, koska silloin ihmiset ohjautuisivat niihin, kun he haluaisivat alkoholituotteita ostaa.

En minäkään nyt kannata sitä, että väkevät alkoholit, oikeasti väkevät alkoholit, olisivat päivittäistavarakaupassa. Ne kuuluvat Alkoon. Siellä kuuluu olla kossut ja ginit ja niin edelleen. Mutta kun puhutaan oluesta, niin siinä kuitenkin tämä maltillinen linja, mikä hallituksella on, tämä esitys, on mielestäni kannatettava, enkä lähtisi nyt ainakaan laimentaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

maan enää sitä esitystä, [Puhemies koputtaa] mikä tämä pohja on ollut, mistä lähdetään nostamaan 5,5 prosenttiin.

19.51 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Lakialoitahan minun mielestäni on sellainen mieto kieltolaki elikkä mennään taas kohti tällaista säännöstelyä, kun ajatellaan, että aikoinaan, kun oli kieltolaki meillä, oli hirveä salakuljetus Virosta, kun tuotiin alkoholia, ja oli järjestyshäiriöitä ja kaikkea muuta hädelliä. Kieltolain aikaan muistaakseni yli 40 poliisia kuoli virantoimituksessa, niin että oli aika rauhatonta aikaa.

Mutta sitten kun ajatellaan sitä, että minun mielestäni tämä ei vähennä ongelmakäyttäjien alkoholinkulutusta ja se voi siirtää heitä enemmän käyttämään joitain muita laittomien aineita, jos ei sitä Alkoa ole vieressä, niin sitten kun huumeita on nykyään niin paljon tarjolla ja lääkkeitäkin saat joka kulmalta, niin siirrytään sitten niihin, moni ajattelee.

Sitten kun pitää mennä Alkoon ja moni haluaa, että vähän makua on siinä oluessa enemmän, kohtuukäyttäjänkin, niin sitten se ajatteleekin: no, tuossahan onkin 7-prosenttista olutta vieressä, miksen minä ota sitä, tai sitten otan jotain muuta. Mutta sitten kun se ongelmakäyttäjä lähtee hakemaan sitä vahvempaa olutta Alkosta, niin se katsoo, että se keppanan hinta onkin nelosen kanssa saman verran, en otakaan sitä keppanaa. Otanko nelosen, no, en ota nelosta, kun tuohan Koskenkorva tulee sitten vielä halvemmaksi, hinta—prosentti-suhde. Se ongelmakäyttäjä ottaa sitten sitä vahvempaa sieltä. Minusta mennään vähän väärään suuntaan tässä.

Sitten täytyy miettiä, minkä takia kohtuukäyttäjien pitää kärsiä ongelmakäyttäjien takia. En kannata tätä lakialoitetta.

19.53 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä ei ole kysymys kieltolaista, edelleenkin kolmosolut ja nelosolut olisivat aivan laillista tavaraa, mutta saatavuutta tässä kyllä rajoitettaisiin. Mutta saatavuuden rajoitus on juuri se keino, jota Maailman terveysjärjestö suosittelee, jota suosittelee myös talousjärjestö OECD aivan Suomelle annettuna suosituksena. Ja eivät nämä perustelut, joita tässä olen käyttänyt, ole mitään mututuntumaa tai oma mielipiteeni, vaan ne perustuvat hallituksen esitykseen. Siellä hallituksen esityksen perusteluissa sanotaan, mitkä olisivat ne vaikutukset, jos näin toimittaisiin: 350 kuolemaa vähemmän vuodessa. Mielestäni se on kyllä aika merkittävä hyöty, vaikka täällä ei pidetty sitä kovin merkittävänä hyötynä. Jos vertaa sitä siihen hallituksen esitykseen, jossa tätä alkoholipitoisuutta ollaan nostamassa, se tarkoittaa 150 kuolemaa lisää. Mielestäni 500, mikä tulee erotukseksi näistä, 500 ihmishenkeä on todella merkittävä määrä, ja kyllä silloin tämä esitys on mielestäni hyvin perusteltu.

Täällä puheenvuoroissa myös vaadittiin sitä, että pitäisi ikään kuin alkoholipolitiikka kohdentaa vain ongelmakäyttäjiin eikä olla holhoamassa koko väestöä, mutta tässä nimenomaan kansanterveyden asiantuntijat — WHO, OECD, Lääkäriliitto — toteavat aivan yksiselitteisesti, että se kaikkein kustannustehokkain ja vaikuttavin tapa vähentää suurkulutusta ja vähentää haittoja on nimenomaan koko väestöön kohdistuvat toimenpiteet. Eli jos me yritämme kohdistaa vain siihen ongelmakäyttäjien ryhmään, niin sillä ei saada sitä tulosta aikaan. Sitä paitsi heitä on noin 500 000. Se on iso määrä, todella iso määrä suomalaisia. Humalajuomisen [Puhemies koputtaa] riskeille altistuvia suomalaisia on yli miljoona, 1,2 miljoonaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

19.55 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Mietin vain, että jos ei olisi alkoholista kyse, niin mitä muuta lakiesitystä voitaisiin viedä eteenpäin, sellaista lakiesitystä, jossa on tiedossa, että se noin 500 ihmiskuolemaa vuosittain aiheuttaa. En osaa kuvitella Suomessa mitään muuta lakiesitystä, mitä oltaisiin viemässä eteenpäin, jos sanotaan, että tämän hinta on noin 500 henkeä per vuosi.

Toinen asia, mistä haluaisin sanoa, on, että rakkaassa naapurimaassamme Ruotsissa on siis tämä tilanne. Kun me monessa asiassa otamme mallia Ruotsista, niin Ruotsissa nimenomaan on se tilanne, että siellä on miedot lähikaupoissa.

Sitten jos ajattelemme sitä, että monta kertaa puhutaan Viron tuonnista ja hyvinkin suurin sanoin, niin Viron tuonti itse asiassa on hyvin pieni osa kokonaiskulutuksesta. Ja kun on sanottu, että minkä verran verotuloja menetettäisiin, jos Virosta tuotaisiin edelleenkin tai jonkun verran enemmän sieltä tuotaisiin, niin se on pieni ripsaus euroja, mitä me tarvitsemme käyttämään näitten haittojen hoitamiseen.

Lähikaupoista ei saa montaa muutakaan asiaa, mitä itse kukin meistä haluaisi ostaa siitä kulmakaupasta, eli kyllä joutuu menemään erikoiskauppoihin tai isompiin marketteihin ja niin edelleen. Mutta tosiasia on, että pitkälti se, mitä siitä lähikaupasta tai kioskista saa, määrittelee, kuinka suuret ovat ongelmat esimerkiksi lapsiperheissä, mitä perheenäiti tai mitä perheenisä saa siitä muutaman kymmenen tai sadan metrin päästä. Tai sitten, jos me ajattelemme ikäihmisiä, niin ikäihmisten alkoholinkäytöstä ja ikäihmisten ongelmista alkoholin suhteen on puhuttu tässä maassa aivan liian vähän. Eivät he lähde ehkä Helsinkiä kauempaa Viroon hakemaan, vaan se, mitä lähikaupasta saa, määrittää, kuinka suurissa ongelmissa [Puhemies koputtaa] monet ikäihmiset Suomessa ovat alkoholin suhteen.

19.57 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Jos nyt kuvittelisin itseni siihen asemaan, että kaupassa olisi 4,7 prosentin oluen sijaan 3,5 prosentin olutta, niin todennäköisin skenaario olisi se, että jollei Alkoa ole lähistöllä, ostaisin muutaman pullon sitä olutta enemmän, eli ei se käytetyn alkoholin määrä siitä mihinkään muuttuisi.

Mutta nyt, kun tässä sallittiin keskustelu myös tuosta alkoholilain 25 §:n muuttamisesta, niin otan myös siihen tässä samassa kantaa.

Eli aivan ensimmäiseksi täytyy todeta, että olen ehdottomasti sitä mieltä, että ravintolan varmaankin suorastaan kannattaa tarjota alkoholiton vaihtoehto alkoholillisille juomille. Aina kun mennään jonnekin ravintolaan ja siellä tarjotaan alkudrinkki, tervetuliaismalja, niin tulee pyydettyä se holiton aivan siitä syystä, että on autolla liikenteessä eikä voi sitä alkoholillista juoda. Se harmittaa, että sellaisia joutuu pyytämään, sen Pommacin sieltä, mutta sitten vasta harmittaisikin, kun sitä juomaa ei olisi saatavilla eli jäisi kokonaan ilman juomaa, kun pyytää alkoholittoman. Eli varmaan tällainen tarve on olemassa, mutta en kuitenkaan lähtisi lakialoitteen tekijöiden tavalla pakottamaan yrittäjiä tällaiseen käytäntöön. Yleensäkin ravintolayrittäjät eivät voi maassamme hyvin, koska alkoholinkäyttö kotona on lisääntynyt, kun elinkeinonharjoittajan niskassa on kosolti alaa vaikeuttavaa sääntelyä. Ihmiset ovat katsoneet helpommaksi kuluttaa alkoholia kotona, sitten ehkä pari annosta ravintolassa, vaikka terveellinen ja kansantaloudellisesti paras tapa olisikin kuluttaa se alkoholi anniskelupaikassa. Niinpä on vaikea kannattaa oikeastaan minkäänlaista lisätaakkaa ja sääntelyä ravintolayrittäjien niskaan ainakaan millään muilla kuin liikeloudellisilla perusteilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt kun edustaja Tanuksen lakialoite, jota myöskin tässä yhteydessä voidaan käsitellä, nousi esille edustaja Mäkelän toimesta, niin me voimme tehdä sellaisen muutoksen, että edustaja Tanus voi tässä yhteydessä esitellä oman lakialoitteensa ja sen jälkeen jatkamme keskustelua näistä molemmista aloitteista.

19.59 Sari Tanus kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksikin haluaisin sanoa kiitokset niille monille kansanedustajille, jotka ovat kannattaneet tätä lakialoitetta, jotka ovat allekirjoittaneet tämän lakialoitteen, ja allekirjoituksia on joka puolueesta ja joka ryhmästä.

Tässä on siis kyse lakialoitteesta alkoholilain vähimmäisjuomavalikoimapykälän muuttamisesta siten, että siihen lisättäisiin kaksi lausetta. Eli voimassa olevan alkoholilain 4 luvun 25 §:ssä säädetään vähimmäisjuomavalikoimasta, ja siis nyt voimassa olevan alkoholilain tämän pykälän mukaan anniskelupaikassa tulee olla saatavana riittävä valikoima mietoja alkoholijuomia sekä kohtuuhintaisia alkoholittomia juomia. Tällä hetkellä alkoholilaisissa ei ole siis tarkemmin määritelty, minkälaisia alkoholittomia juomia tulee olla saatavilla tai mikä on riittävä määrä. Ja tästä johtuen tarjonta rajoittuu vielä aivan liian usein vain veteen, virvoitusjuomiin tai kahviin. Tällä lakialoitteella ehdotetaan nimenomaan muutettavaksi alkoholilakia siten, että anniskelupaikalla myydyistä alkoholituoteryhmistä olisi saatavilla myös alkoholiton vaihtoehto. Eli esimerkiksi panimotuotteisiin kuuluvista oluesta, siideristä ja long drinkistä ja viinien tuoteryhmään kuuluvista puna-, valko- ja kuohuviinistä olisi saatavilla myös alkoholiton vaihtoehto. Tätä alkoholitonta vaihtoehtoa ei kuitenkaan vaadittaisi, mikäli sellaista ei ole markkinoilla saatavana.

Tällä lakialoitteella tuetaan nimenomaan alkoholilaille asetettua tarkoitusta, mikä on alkoholin kulutusta ohjaamalla ehkäistä alkoholipitoisista aineista johtuvia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Aloitteen tarkoituksena on vain varmistaa alkoholittomien tuotteiden vähimmäistarjonnan riittävä kattavuus ja laadukkuus, eikä se näin ollen aiheuta kohtuuttomia lisävaatimuksia anniskelupaikan omistavalle taholle.

Jos perusteluja ajattelemme, niin Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan alkoholin liikakäyttö on yksi keskeisimmistä suomalaisen yhteiskunnan terveysuhista. Se on tullut moneen kertaan tässäkin salissa todettua. Alkoholin runsas käyttö lisää sairastavuutta ja pahentaa monien sairauksien oireita. Ja alkoholiin liittyvät kuolemansyyt ovat viime vuosina olleet työikäisten yleisin kuolemansyy. Julkiselle taloudelle alkoholihaittojen tuomat lisäkustannukset ovat useita miljardeja euroja vuodessa. Alkoholihaittojen määrä on suorassa suhteessa alkoholin kokonaiskulutukseen, niin kuin hyvin on tullut moneen kertaan esiin. Näin ollen alkoholihaittojen vähentämiseen tuleekin pyrkiä mahdollisimman monipuolisilla keinoilla. Näitä keinoja valittaessa on tärkeä kiinnittää parempaa huomiota myös ihmisten kulutuskäyttäytymiseen ja sitä kautta pyrkiä löytämään keinoja haittavaikutusten vähentämiseksi.

On totta, että ihmiset ovat kasvavassa määrin kiinnostuneita myös alkoholittomista tuotteista, ja tässäkin asiassa tarjonta lisää kysyntää. Tarjonta lisää kysyntää. Tiedustelimme suoraan Alkosta tätä tilannetta. Alkoholin lanseerasi asiakkaiden toiveesta myymälöissään oman alkoholittomien tuotteiden konseptin keväällä 2015 — Alkolla on valikoimissaan alkoholittomia valkoviinejä, punaviinejä, kuohuviinejä, alkoholittomia oluita, alkoholittomia siidereitä, mocktaileja, miksejä ja mehuja — ja tämän konseptin myötä alkoholittomien juomien myynti lähes kaksinkertaistui vuonna 2015 vuoteen 2014 verrattuna, tämä alkoholittomien juomien myynti nousi 95,3 prosenttia. Alko myi viime vuonna eli vuonna

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

2016 alkoholittomia juomia lähes puoli miljoonaa litraa, kasvua edellisvuoteen oli 26,9 prosenttia. Alkon alkoholittomien juomien valikoima on kasvanut vuoden 2016 tasosta eli 94 tuotteesta 121 tuotteeseen, eli myös alkoholittomien juomien valikoima Alkossa on kasvanut 29 prosenttia.

No, mikä olisi sitten kohderyhmä? Anniskelupaikkojen alkoholittomien juomien kohderyhmään eivät todellakaan kuulu vain he, jotka eivät käytä alkoholia lainkaan. Ajoneuvolla liikkuminen, työ, raskaus, jokin lääkitys tai sairaus eivät sovi yhteen alkoholin käytön kanssa, minkä vuoksi halutaan alkoholiton vaihtoehto. Toiset haluavat ajoittaa alkoholipitoisten juomien nauttimisen vain tiettyihin erityistilanteisiin, rajoittaa muutoin itse alkoholin kulutustaan tai alkoholittomalla valinnallaan olla vain tukemassa toista, jolle alkoholi-juomat ovat kehkeytymässä ongelmaksi.

Anniskelupaikalla myytävät laadukkaat alkoholittomat juomat mahdollistaisivat sen, että isompi osa asiakkaista voisi valita alkoholittoman vaihtoehdon alkoholillisen sijaan. Vaikka alkoholittomien tuotteiden valikoimat ovat anniskelupaikoissa lisääntyneet, on valikoima tarpeeseen ja lisääntyvään kysyntään nähden kuitenkin edelleen liian suppea. Lainsäädännöllä tulisi vakiinnuttaa tuotteiden saatavuus kaikissa anniskelupaikoissa — ja tästä voin kyllä sanoa, että itselläni on vuosien varrelta todella paljon kokemusta, samaan aikaan kun sanon, että toki monissa ravintoloissa on huomioitu eri asiakasryhmät ja sieltä löytyy tavallisesti kysyttäessä alkoholittomia vaihtoehtoja, mutta edelleen yllättävän paljon on niitä, joissa todella se on sitten vesi, kahvi tai se limppari.

Kyllä tiedän, että teistä kansanedustajistakin joku, jolta kysyin allekirjoitusta tähän aloitteeseen, sanoi: "No, onhan siellä vettä." No, vesi vanhin voitehista, kyllähän on vettä. Mutta eikö olisi nykyaikaa ja tätä päivää, että erilaisille kuluttajille, myös meille, jotka haluaisimme niitä alkoholittomia vaihtoehtoja, olisi tarjolla muutakin kuin vettä, limpparia tai useasti sitä ehkä jo vähän kärventynyttä kahvia. Tämä tulee usein vastaan tuossa esimerkiksi lähisporttibaarissa, missä näitä lätkä- eli jääkiekko-otteluita yritän katsella, ja katselen sitten niitä metrien pituisia hienojen pullojen täyttämiä hyllyjä. Eli siellä valikoimaa on kyllä kymmenittäin, kun on alkoholipitoisista juomista kyse, mutta alkoholittomat jäävätkin sitten kyllä hyvin suppeaan valikoimaan.

Sitten, jos ajatellaan tätä alkoholipolitiikkaa ja siitä käytävää keskustelua, niin sehän liittyy tai painottuu usein vahvasti alkoholin saatavuuteen ja siihen hintaan, ja se onkin ihan ymmärrettävää. Mutta vaikka näillä tekijöillä onkin erittäin keskeinen rooli kulutuksen määrässä ja sen myötä alkoholin käytöstä aiheutuvien haittavaikutusten vähentämisessä, unohtuu keskustelusta usein alkoholin merkittävä rooli sosiaalisissa tilanteissa. Alkoholi liittyy vahvasti sosiaaliseen kanssakäymiseen, ja usein sosiaalinen paine vaikuttaa alkoholin käyttöön ja kulutuksen määrään. Monesti puhutaan sosiaalisen paineen merkityksestä ja vaikutuksesta nuorten juomiseen ja juomatottumuksiin, mutta sillä on painava merkitys myös vanhemmissa ikäryhmissä. Kuluttajalla on suurempi kynnys valita alkoholiton vaihtoehto, vaikka tähän olisi tahtotilaa, mikäli tarjolla on vain vettä, virvoitusjuomia ja kahvia. Alkoholittomiin tuotteisiin panostamisen ja niiden lisäämisen kautta voitaisiin vähentää myös sosiaalisten tilanteiden myötä tulevaa alkoholin kulutusta.

Näin ollen laadimme tämän lakialoitteen nimenomaan niin, että kun nykyisin vähimmäisjuomavalikoimaa koskevassa lakipykälässä sanotaan, että anniskelupaikassa tulee olla saatavana riittävä valikoima mietoja alkoholijuomia sekä kohtuuhintaisia alkoholittomia juomia, niin tähän lisäisimme kaksi lausetta: "Anniskelupaikan alkoholijuomavalikoiman tuoteryhmistä tulee olla saatavilla myös kuhunkin tuoteryhmään kuuluva alkoholiton

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

vaihtoehto. Tuoteryhmään kuuluvaa alkoholitonta vaihtoehtoa ei vaadita, mikäli tällaista ei ole markkinoilla saatavilla."

Niin kuin aiemmin totesin, tämä ei tuo mitään merkittävää hankaluutta eikä kuluerää anniskelupaikan omistajalle ja siellä toimiville, vaan on hyvin yksinkertaisesti toteutettavissa. Ja niin kuin sanottu, alkoholittomien tuotteiden valikoima on laajentunut. Alkoholittomia tuotteita saadaan jo monin paikoin, mutta valitettavasti edelleenkin on aivan liian paljon anniskelupaikkoja, missä kaikkia asiakasryhmiä ei huomioida riittävästi.

Ajattelen myös niin, että vaikka tämä sinänsä lakipykälänä esittää kahta lausetta, lisäystä, tähän yhteen kappaleeseen, niin esimerkiksi kun illalliselle suunnitellaan menyyttä ja sinne suunnitellaan hyvää, sopivaa esimerkiksi valko- tai punaviiniä ja monta kertaa on sitten kauniisti myös ruokalista kirjoitettu, joka siitä lautasen viereltä löytyy, niin toivoisin, että toimijat ottaisivat kopin myös sillä tavalla, että ruokalistan perään tulisi myös vaihtoehto alkoholittomasta valkoviinistä ja alkoholittomasta punaviinistä, ja myös sillä tavalla, että kun tänä päivänä monta kertaa tarjoilijat kertovat menyyistä ja eri tuotteista ja esittelevät myös sitten, mikä puna- tai valkoviini siihen kuuluu, niin toivon mukaan siihen tulisi aivan tavaksi esitellä, että alkoholittomana vaihtoehtona meillä on tarjolla tämä tai tämä viini, jotta sitten siinä vaiheessa, kun tarjoilija tulee paikalle, ei tule turhaa härdelliä, kun kysytään onko alkoholitonta vaihtoehtoa. Yllättävän usein, itse asiassa myös tämän talon ruokatarjoilussa, päivällistarjoilussa on ollut tilanteita, että alkoholittomana vaihtoehtona on ollut se vesi. Sitten joku muu on löytynyt jostakin muualta. Ei ole kauankaan, kun olin teatterin ensi-illassa: teatteriravintolan kauniilla tiskillä oli kyllä viinipulloja useampiakin, mutta se kahvi ja vesi olivat ainoina alkoholittomina vaihtoehtoina.

Meillä on monia mahdollisuuksia ohjata alkoholin käyttöä. Viini on viisasten juoma, niin on sanottu, ja ajattelen tähänkin lakiesitykseen liittyen, että tarjontaa lisää kysyntää. On tätä päivää huomioida eri asiakasryhmät. "Ajan, en ota" on yleinen slougani, jota toivoisi useamman toteuttavan. Se tulee ehkä helpommin toteutettua useammalla, jos sitä alkoholitonta vaihtoehtoa on tarjolla. Raskaus, lääkitys tai tietyt sairaudet — on monia tilanteita, milloin todella se alkoholi ei sovi. Ajattelen myös heitä monia, jotka työssään hyvin usein, ehkä useampia kertoja viikossa, joutuvat tilanteisiin, joissa on alkoholia tarjolla. On ihan viisasta ja järkevää myös itse miettiä ja rajoittaa omaa alkoholinkäyttöä sillä tavalla, että ehkä jättää sen alkoholipitoisen juoman joihinkin tiettyihin tilanteisiin, ehkä juhlatilanteisiin, tai ainakin olisi järkevää, että aika ajoin myös he, jotka enemmänkin alkoholia käyttävät, voisivat valita sen alkoholittoman vaihtoehdon.

Toivoisin, että lukisitte tämän lakialoitteen. Niin kuin sanoin, kaikista puolueista ja ryhmistä on allekirjoituksia, ja kiitän siitä. Toivon, että tämä lakipykälä voisi toteutua ja myös osaltaan olla edistämässä sitä, että alkoholista ja sen käytöstä aiheutuvia haittoja voisimme olla vähentämässä ja tietyllä tavalla tekemässä reilummaksi ja oikeammaksi myös juomakulttuuria. — Kiitos.

20.14 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuuntelin kyllä tarkkaan edustaja Tanuksen esittelyä tästä alkoholilain 25 §:n muutoksesta, ja kyllä kieltämättä melko lailla absurdilta tuntuisi se, että meillä ravintolayrittäjät veloitettaisiin tarjoamaan joitakin tiettyjä juomia. Kyllähän se vain niin on, että sen mukaan, mitä tuotteita ostetaan, niitä myöskin tarjolle sinne ravintoloihin tuodaan. Ja kyllähän tuo alkoholittomien vaihtoehtojen laajuus on lisääntynyt erittäin paljon tässä viime vuosien aikana. Itsekin hyvin useasti tykkään alkoholittoman vaihtoehdon ottaa. Sitä ehkä kritisoin eniten tuossa puheessa, että taas

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

on tämä kuluttajan oma vastuu jätetty aivan sivuseikaksi tämän aloitteen laatimisessakin. Kyllähän sitä ennalta tietää, haluaako sen alkoholillisen vai alkoholittoman vaihtoehdon ottaa, kun sinne ravintolaan menee: onko kuskina, onko raskaana ja niin edelleen. Kyllä se yleensä siinä tiedossa on.

Mutta mitä näihin kahteen aloitteeseen ja tähän alkoholipolitiikkaan kaiken kaikkiaan tulee, niin siihenhän meidän pitää pyrkiä, että alkoholinkulutusta olisi enemmän niissä valvotuissa olosuhteissa, nimenomaan ravintoloissa, koska se myös parantaa kansantaloutta ja työllisyyttä enemmän kuin siellä kotioiloissa. Sen vuoksi meidän pitää pystyä muuttamaan tätä meidän kulttuuria siihen suuntaan, että ravintoloihin mentäisiin ehkä myös hieman aikaisemmin mutta niin, että myös pystyttäisiin nauttimaan ne alkoholijuomat mieluummin siellä kuin kotona. Se on hyvä, että tällä alkoholilain kokonaisuudistuksella vaikutetaan nyt ravintoloitten aukioloaikoihin ja myös niihin yrittäjän toimintavapauksiin siellä, koska se parantaa nimenomaan tätä puolta.

Mutta summa summarum: Näitä molempia aloitteita, jotka täällä ovat, on hieman vaikea kannattaa. Keskustelua tästä tietysti tulee, [Puhemies koputtaa] ja sosiaali- ja terveysvaliokunta sitten tämän kokonaisuuden katsoo.

20.16 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Minut kirvoitti pyytämään puheenvuoron tämä edustaja Räsäsen lakialoite, jonka myös edustaja Tanus on allekirjoittanut. Täällä eduskunnassahan on käsittelyssä alkoholilain muutos, jota jo puidaan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ja jonka sisällön kannalta ratkaisevassa käsittelyssä täällä täysistunnossa hallitus avoimen ystävällisesti sallii kansanedustajien, myös hallituspuolueitten kansanedustajien, äänestää mieluisesti kokemansa prosenttiluvun puolesta. Siksi kysyisinkin edustaja Räsäselä: Mikä teidät erityisesti saa suhtautuman myönteisesti tämän enintään 3,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman sallimiseksi päivittäistavarakaupassa? Kun te olette lääkäri, niin onko siinä jokin erityisen hyvä perustelu, että on juuri tämä 3,5 prosenttia? Minusta alkoholiton vaihtoehto on silloin tällöin ihan hyvä vaihtoehto, ja luulisi teidän kannattavan vain nimenomaan sitä.

20.17 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Hallitushan on tehnyt esityksen, joka on mielestäni ihan maltillinen kompromissiesitys uudistaa myöskin hyvin vanhaa alkoholilainsäädäntöä tavalla, joka purkaa byrokratiaa. Kannatan kaikilta osin sitä. Jos valiokunnassa sitten löytyy vielä jotain, jolla voidaan byrokratiaa purkaa ja edistää todella, niin kuin edustaja Savola sanoi, ravintolassa tapahtuvaa alkoholin juontia kotijuonnin sijaan, niin sehän on hyvä asia.

Itse asuin kuusi vuotta Luxemburgissa, jossa niin sanottu tiukka viina oli kaikissa kaupoissa läsnä. En nähnyt siellä mitään erityisiä ongelmia syntyneen. Kysymys on myöskin pitkälle alkoholikulttuurista, joka myöskin suomalaisten nuorten keskuudessa on selvästi muuttunut terveempään suuntaan, ja se on todella hyvä asia.

Puhemies! Mihin minusta pitäisi puuttua, niin Ruotsin- ja Tallinnan-laivojen voimakkaaseen alkoholin verovapauteen. Kun siihen liittyy myöskin merenkulun tukea, niin nyt nämä laivathan, jotka ovat muuttuneet osittain tavarataloiksi ja osittain kylpylöiksi, kilpailevat epäterveellä tavalla kotimaan ravintoloiden ja kylpylöiden kanssa ja sillä tavalla syövät suomalaisia työpaikkoja ja luovat epäterveen kilpailutilanteen ainakin tämän verotuen suhteen. Minusta pitäisi nyt asiaa katsoa todellakin sillä tavalla, että sitä voitaisiin myöskin muuttaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

20.19 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Ei ole kovin montaa kymmentä vuotta siitä, kun yhteiskunnassa lähes kaikkien puolueiden ihanteisiin kuului raittius. Puolueilla oli erilaisia omia raittiusryhmiä, niitä tuettiin voimakkaasti, ja ne olivat hyvin keskeisiä toimijoita puolueiden sisällä. Sittemmin aika on muuttunut ja ollaan lähdetty siitä ajatuksesta, että kun kaikki vapautetaan, niin sitten kaikki osaavat juoda oikein. Näinhän tämä asia ei käytännössä mene. Sen tähden ainoa oikea tapa on hyvällä tavalla hillitä alkoholin saatavuutta ja laittaa se sillä tavalla valvottuihin paikkoihin myyntiin, joista sitten ne ihmiset, jotka kokevat, että vahvempia juomia tarvitsevat, voivat niitä hakea.

Minusta tämä alkoholikeskustelu Suomessa on aina ollut vähän vaikea taiteenlaji, mutta kuitenkin nämä tosiasiat pitäisi hyvin selkeästi kaikkien tunnustaa eikä kuvitella, että yhtäkkiä tämä maa, kun sellaista ei ole näköpiirissä, jotenkin olisi oppinut käyttämään alkoholia sillä tavalla, että siitä ei syntyisi haittoja. Nyt kun sen myötä, että olemme EU:ssa, monia näitä virastoja on Suomessa ja täällä on paljon työntekijöitä Euroopasta, suurin ihmetyksen aihe, mikä heillä on, on tämä juomiskulttuuri, joka Suomessa on, ja ei se ainaakaan saatavuuden lisäämisellä muutu.

20.21 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiviranta kysyi, miksi juuri 3,5 prosenttia. No tähän on kolme perustelua. Ensinnäkin se on juuri se raja, jota hallituksen lakiesityksessä ehdotetaan toteamalla, että se olisi se tehokkain keino tällä hetkellä, myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen selvittämä keino vaikuttaa näihin alkoholihaittoihin. Myös Lääkäriliitto on useaan kertaan ehdottanut tätä 3,5 prosentin rajaa, ja se on sama raja, mikä on Ruotsissa käytössä. Eli siitä on kokemuksia ja siitä on myös asiantuntijoiden suosituksia.

En ole kieltolain kannalla, eikä tässä esityksessäni ole kieltolaista kysymys. Täällä josakin puheenvuorossa viitattiin siihen, että alkoholikulttuuri on varsinkin nuorten keskuudessa muuttunut, ja se on totta, että meillä on viime vuosina edetty hyvään suuntaan. Tämä suunta on kyllä hyvin pitkälti sen ansiota, että meillä on viime vuosina noudatettu aika hyvää alkoholipolitiikkaa. Eli meillä on viisi perättäistä alkoholiveron korotusta vuodesta 2008 lähtien, kaksi läpivietyä lakimuutosta, joissa alkoholin mainontaa on rajoitettu, ja nämä ovat vaikuttaneet myönteisellä tavalla sekä alkoholin kulutukseen että sitten haittoihin. Nyt ei pitäisi vaarantaa tätä myönteistä kehitystä niillä esityksillä, joita hallitus on tehnyt.

Tehokkaimmat keinot vaikuttaa alkoholihaittoihin ja alkoholin kulutukseen ovat hinta, saatavuus ja mainonta. Tässä ovat ne keinot, ja niitä tulisi käyttää.

20.23 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Savolalle sanoisin, että kyllä, useimmiten nainen tietää, jos on raskaana, useimmiten ihminen tietää, jos käyttää joitakin lääkkeitä tai jos on jotenkin sairaana sillä tavalla, että alkoholi ei sovi tilanteeseen. Sen sijaan useinkaan ei ole tiedossa, mitä sieltä kuppilasta tai ravintolasta saa [Mikko Savola: Mutta ei sitä lailla voi määrätä!] tai saako sieltä alkoholittomia vaihtoehtoja. Itse tosin olen sanonut väelle, että menkää ja kysykää, älkääkä vain hiljaksen harmitelko, jos sieltä ei löydy mitään tilanteeseen haluttua juhlistavaa juomaa, esimerkiksi alkoholitonta valkoviiniä tai punaviiniä tai alkoholitonta olutta tai alkoholitonta siideriä, vaan menkää ja esittäkää toive, että seuraavalla kerralla tällainen juoma löytyisi. Samoin ajattelen, että jos porukka menee syömään tai muuten istumaan, iltaa viettämään ja siellä on iso osa, jotka haluavat alkoholillista, mutta muutamat sitten, jotka syystä tai toisesta haluaisivat sen alko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

holittoman vaihtoehdon, niin kyllä minusta se olisi ihan normaali asia, että sellainen löytyisi.

Useasti tässäkin talossa pyrin laittamaan itseni toisen saappaisiin ja ajattelen tätä asiaa myös niin, että jos itse haluaisin laittaa ravintolan pystyyn eli avata ravintolan, niin siihen tarvitaan kuitenkin tietyt luvat ja minulle sanottaisiin, että joo, alkoholillisia tuotteita kyllä voit myydä jatkossa, jos huolehdit sitten myös, että on yksi vaihtoehto, yksi alkoholiton olut ja yksi alkoholiton siideri, alkoholiton valkoviini ja alkoholiton punaviini, jos minulla niitä monia alkoholillisiakin vaihtoehtoja on. Että siinä mielessä minulle tämä tuntuu ihan normaalilta käytännöltä, että jos ravintolan avaan tai jonkun muun kuppilan, niin siihen yhteyteen tulee myös huomioida tällainen asiakasryhmä. [Puhemies koputtaa] Se ei ole iso satsaus. Se on tahtotilasta kiinni.

20.25 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Mieleeni jäi, että, edustaja Savola, te sanoitte, että on absurdia, jos yrittäjälle säädetään, mitä juomia tulee olla tarjolla. Mutta muistutan, että tälläkin hetkellä alkoholilaissa säädetään, että anniskelupaikassa tulee olla saatavana riittävä valikoima mietoja alkoholijuomia ja kohtuuhintaisia alkoholittomia juomia. Eli tälläkin hetkellä yrittäjälle näitä säädöksiä annetaan, ja itse pidän kyllä tätä edustaja Tanuksen tekemää aloitetta kannatettavana enkä liian raskaana taakkana myöskään yrittäjää ajatellen. Mutta on totta, että myös asiakkaiden kannattaisi olla aktiivisempia eli aina ravintolassa myös pyytää sitä alkoholitonta vaihtoehtoa. Sillä tavalla ne kuluttajien toiveet myös paremmin yrittäjälle tulevat, myös näissä olosuhteissa, kun edustaja Tanuksen hyvä lakiehdotus ei ole vielä voimassa.

20.27 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kyllä minä tässä uskon niin päin, kuten tuossa edustaja Räsänen puheen loppuosassa sanottiin, että kyllä kuluttajien valinnoista koostuu se, mitä ravintoloissa tarjotaan. Ja jos siellä joitakin tuotteita halutaan, niin kyllä noheva yrittäjä ne tarjolle laittaa.

Tämä hallitus on päinvastoin pyrkinyt purkamaan turhaa byrokratiaa. Edustaja Räsänen kuvasi, miten tällä hetkellä alkoholilaissa määrätään miedoista alkoholijuomista ja alkoholittomista. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että se riittää, ja loput siitä, minkälaisen tarjonnan yrittäjä muodostaa, muodostuu siinä kanssakäymisessä, kuinka asiakkaat haluavat erilaisia tuotteita ja yrittäjä niihin haluaa vastata. En missään nimessä halua, että byrokratiaa lisätään siten, että olisi tietty repertuaari, mikä jokaisella yrittäjällä pitäisi olla. Tässä yhteydessä en kyllä voi kannattaa tätä edustaja Tanuksen lakialoitetta.

20.28 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Pakko vielä puuttua tähän aloitteeseen, koska täällähän lakialoitteessa vaaditaan, että kuhunkin tuoteryhmään kuuluva alkoholiton vaihtoehto tulisi olla. Nyt kun mietitään sitten, mitä kaikkia alkoholijuomia meillä on — olutta, siideriä, breezeriä, lonkeroa, kossua, viskiä, konjakkia ja niin edelleen, kaiken maailman, mitä on — niin kyllähän käytännössä tämmöisen aloitteen läpimeno tarkoittaisi sitä, että sitten rupeaisi valikoima pienenemään myös sieltä toiselta puolelta.

Kyllähän tässä yrittäjän vapaus yrittää on kaikista avainasemassa. Se on hyvä asia, että sieltä alkoholittomia vaihtoehtoja löytyy, siitä ollaan varmasti aivan samaa mieltä. Jokainen meistä tykkää välillä sen ottaa, mutta emme me voi pakottaa yrittäjää siihen, että jotkut tietyt tuoteryhmät on sieltä vain löydettävä. Kyllä me jokainen löydämme ne tapamme juhlistaa ja sieltä löytyy niitä erilaisia vaihtoehtoja. Kun niitä kysytään, niin kyllä ne yrit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

täjät sitten myös niitä tarjoavat. Minä ainakin uskon siihen, että yrittäjällä on vapaus yrittää niin kuin haluaa. Byrokratiaa on pyritty purkamaan ja sitä puretaan niin alkoholilainsäädännön osalta kuin monien muitten yrittämisen esteiden osalta, niin ei vaikeuteta yrittäjien elämää yhtään sen enempää.

Olenpa aivan varma, että jos tällainen lakiesitys nyt oikeasti läpi menisi ja se tuonne yrityksille tosielämään menisi, niin ei sieltä kyllä kovin hyvä laulaisi meitä kansanedustajia kohtaan, että me jälleen jonkun uuden tällaisen säädöksen olisimme täällä keksineet, millä ei sitten sen todellisuuden kanssa niin hirveästi tekemistä ole.

Täytyy kiittää edustaja Tanusta ja edustaja Räsästä siitä, että olette tehneet tällaiset lakialoitteet, että pääsemme keskustelemaan alkoholipolitiikan eri puolista, ja tämä ei ole ollut ollenkaan niin tunteita herättävää keskustelua kuin mitä se joku viikko sitten oli. Me olemme pystyneet asiallisesti puhumaan asioitten molemmista eri puolista. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta sitten saa alkoholilakiesityksen käsiteltäväksi, se tulee saliin ja äänestämme omantuntonne mukaan ja jatkamme eteenpäin hyvässä yhteisymmärryksessä.

20.30 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Täytyy vielä edustaja Savolalle sanoa, että todella alkoholittomia kossuja tai alkoholittomia konjakkeja ja niin edelleen ei löydy, ja tässä sanottiinkin kyllä niin, että jos sellaisia ei ole, niin ei tarvitse yrittää jostakin hankkia tai ruveta tekemään.

Millä tavalla sitten ravintolayrittäjät reagoisivat, jos tällainen lakipykälä menisi, ja toivon mukaan menee, läpi: sanoisin, että edistykselliset, aikaansa seuraavat ravintoloitsijat — siis osa jo nykyisistä ravintoloitsijoista — toteaisivat, että se ei muuta millään tavalla heidän toimintaansa, koska heillä on esimerkiksi se alkoholiton olut, alkoholiton siideri ja alkoholiton puna- ja valkoviini, kun tässä oli, että tiettyihin isoihin tuoteryhmiin liittyen olisi yksi alkoholiton vaihtoehto.

Sitten kun oli puhe tästä, että lisäisi byrokratiaa, niin minä nyt en oikein millään muotoa tässä yhteydessä ymmärrä, että byrokratiaa lisäisi, jos siellä todella yksi alkoholiton vaihtoehto pitäisi olla. Päinvastoin, jos ajattelen tätä nykyistä lakipykälää, että anniskelupaikassa tulee olla saatavana riittävä valikoima, sitten voisi ruveta keskustelemaan, kuinka monen ihmisen mielestä on oikeasti riittävä alkoholiton valikoima, jos siellä on vettä, jos siellä on kahvia ja jos siellä on limpparia. Eli täytyykö tämä nykyisen lakipykälän tarkoitus sillä? Onko nykyisen lakipykälän teksti todella riittävä sitä lisääntyvää, suurenevaa ja nykyisinkin varsin suurta asiakasryhmää ajatellen, jotka syystä tai toisesta haluavat alkoholittoman vaihtoehdon? Onko se silloin riittävä, jos siellä on vettä, kahvia ja limpparia? Minun mielestä se ei ole, eli siinä mielessä tällainen kahden lauseen lisäys vain selkeyttäisi tätä pykälän tarkoitusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.